

Ptasię gniazda

Cel: Poznanie przykładów gniazd budowanych przez ptaki żyjące w Polsce.

Przyroda jest fascynująca.

Na dzisiejszej lekcji budowniczych wśród ptaków. Poznacie kilka gatunków ptaków i ich gniazda.

Obejrzyjcie filmy przyrodnicze i rozwiążecie zadania.

Powodzenia i dobrych wrażeń.

Cel:

Poznanie przykładów gniazd budowanych przez ptaki żyjące w Polsce.

NaCoBezu

Będę zwracać uwagę, czy:

- rozpoznajesz wybrane gatunki ptaków i ich gniazda
- potrafisz obserwować przyrodę i wyciągasz wnioski z tej obserwacji
- wiesz po co ptaki budują gniazda
- rozumiesz dlaczego należy szanować przyrodę
- poprawnie i samodzielnie wykonujesz zadania

GNIAZDO PTASIE jest miejscem:

**składania i
wysiadywania jaj**

**wychowywania
piskląt**

**schronienia podczas
noclegu czy
niepogody**

- Konstrukcje ptasich gniazd to jedne z najciekawszych budowli w królestwie zwierząt. Każdy z gatunków ma swoje własne, niezwykle techniczne budowlane.
- Niektóre ptaki budują małe i tak dobrze ukryte gniazda, że nie znajdzie ich nawet najbardziej wytrwały myśliwy. Inne z kolei konstruuje olbrzymie, dobrze widoczne gniazda, których zawzięcie bronią przed każdym intruzem.
- Do budowy gniazd ptaki wykorzystują najprzeróżniejsze materiały. Niektóre gatunki budują rodzinne gniazda wśród gałęzi drzew i krzewów. Inne budują swoje domy z liści, piór, mchu, gliny, porostów, nawet kawałków folii aluminiowej.

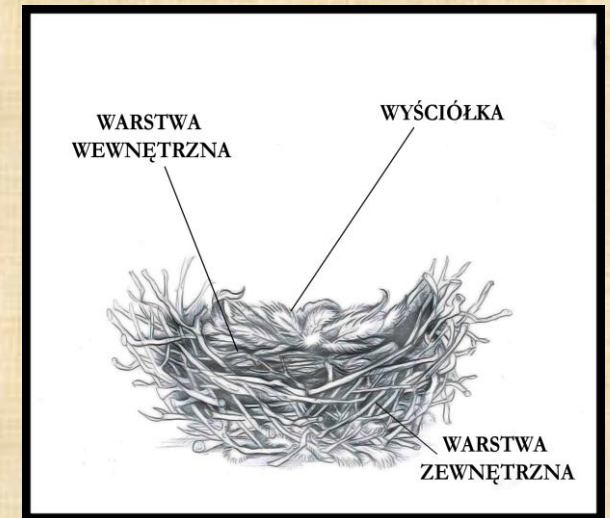
- Nie wszystkie ptaki budują gniazda. Kukułka ale również takie ptaki jak starzyki czy miodowody wykorzystują gniazda innych ptaków. Samice kukułki szybko wlatują do upatrzonego gniazda, wyrzucają jedno jajo właścicielki i natychmiast składają jedno swoje, tego samego kształtu, wielkości i koloru.
- Natomiast pingwiny cesarskie w ogóle nie zaprzatają sobie głowy gniazdami. Składają pojedyncze jajo bezpośrednio na śniegu i wysiadują, ogrzewając ciepłem swego ciała.
- Po złożeniu jaj w gnieździe jedno z rodziców zajmuje się ich wysiadywaniem. Musi utrzymać odpowiednią temperaturę niezbędną do rozwoju piskląt. Kiedy pisklęta są gotowe do wyklucia, rozbijają dziobem skorupę jaja. Pisklaki z jednego lęgu mogą przyjść na świat jednocześnie lub w ciągu kilku kolejnych dni.
- Pisklęta po wykluciu się z jaj, są w pełni zależne od swoich rodziców, którzy muszą zapewnić im pożywienie i odpowiednią temperaturę w gnieździe. Zwykle jedno z rodziców pilnuje piskląt, a drugi ptak wyrusza na poszukiwanie pożywienia. U niektórych gatunków, takich jak sójki błękitne, samice spędzają większość czasu opiekując się potomstwem, a samiec szuka pożywienia i regularnie powraca do gniazda, aby nakarmić matkę i pisklęta.

- Pamiętajmy, nie powinniśmy zbliżyć się do gniazd ptaków ani niepokoić ich gospodarzy. W razie natknięcia się na gniazdo w terenie, powinniśmy szybko i dyskretnie się oddalić. Nasza obecność może skłonić rodziców do porzucenia lęgu (największe ryzyko występuje w przypadku jaj). Miejmy na uwadze, że możemy być obserwowani przez inne zwierzęta, które wykradają jaja i pisklęta. Ptaki traktują nas jako zagrożenie dla swojego potomstwa, dlatego nie zdziwmy się, gdy wiosną w parkach zostaniemy zaatakowani przez ptasich rodziców.
- Nie zabierajmy również do domów żadnych młodych ptaków, o ile nie są widocznie osłabione, ranne, nieopierzone lub znajdują się w niebezpiecznych miejscach. W najlepiej będzie, jeżeli przeniesiemy je w pobliskie, bezpieczne miejsce lub spróbujemy odnaleźć gniazdo, z którego wypadły.

Wykonaj zadanie:

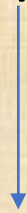

- Labirynt
- <https://wordwall.net/pl/resource/1273574>

Ptaki i ich gniazda

Obejrzyj filmy:

- <https://youtu.be/9qTkJ6xJtuM>

https://youtu.be/f3hQkozt3_Y

REMIZ – genialny architekt

Obejrzyj film:

<https://youtu.be/LfU4xKaY5-A>

- Gniazdo remiza jest zawieszane na cieniutkiej gałęzi wierzbowej, jest wykonane z włókien roślinnych i puchu roślinnego. Ma kształt puchowej workowatej torby z bocznym korytarzem wejściowym. Etapy budowy gniazda przez remiza to: oplatanie, obrączka, koszyczek, koszyczek z małymi otworami, kieszeń, gniazdo z krótką rurką i gniazdo gotowe. Z reguły jest dobrze ukryte w zaroślach bezpośrednio nad brzegiem zbiorników wodnych, co utrudnia dla intruzów. Budowa gniazda trwa do trzech tygodni. Samce budują wiele gniazd. Samica znosi 5-10 białych jajek.

ZIMORODEK

Obejrzyj film

<https://youtu.be/f17IUZFNHpQ>

- Gniazda wygrzebuje w ziemnych norach w skarpach nad rzekami i jeziorami. Wejście do nory znajduje się zwykle około pół metra od lustra wody, a czasem wyżej. Szerokość nory wynosi zwykle około 8 cm. Norka składa się z korytarza o długości około 60-70 cm, kończącego się komorą lęgową, w której samica składa 6-7 białych okrągłych jaj.
- Samica i samiec wysiadują jaja na zmianę, a proces inkubacji trwa 19-21 dni. Wykluwają się z nich zupełnie łyse i ślepe pisklęta, które są typowymi gniazdownikami – zostają w gnieździe około 4 tygodni. Dorosłe ptaki zwykle znajdują w pobliżu gniazda miejsce, w którym mogą odpoczywać pomiędzy kolejnymi karmieniami piskląt.
- Takie umiejscowienie gniazd powoduje, że właściwie żaden drapieżnik nie jest w stanie się do nich dostać.

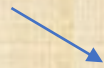
Bocian

- Każde gniazdo ma od 1 do 2 m głębokości, od 0,8 do 1,5 m średnicy i waży od 60 do 250 kg, zbudowane jest z gałęzi, traw. Bociany bardzo często budują swoje domy na stodołach czy słupach wysokiego napięcia w pobliżu terenów podmokłych. Bociany wracają do tych samych gniazd przez wiele lat.
- Żeby pomóc bocianom, zimą często ludzie budują pod gniazdami specjalne podesty, które mają za zadanie podtrzymać ich gniazda i uchronić konstrukcję przed zawaleniem. Samica znosi 4 jajka.
- Bociany czarne gnieźdzą się na drzewach liściastych w lasach, przy rzekach, rozlewiskach wody i na terenach podmokłych. W gnieździe zbudowanym z trawy, mchu i gałęzi samica składa 3 – 4 jaja.

TRZCINIAK

Obejrzyj film

<https://youtu.be/sZQyv4HyRF4>

- Gniazdo znajduje się zawsze 50–100 centymetrów nad lustrem wody. Budują je z pasków liści trzciny (mytych przez ptaki w wodzie) i włókien roślin, a wyłożone jest fragmentami kwiatostanów trzciny. Z daleka wydaje się, jakby łądygi splecione w głęboki, duży i stabilny koszycek przymocowany do kilku pionowych łądyg trzciny (zielonymi lub suchymi – zeszłorocznymi), o wysokości 20 cm przerastały na wylot ściany gniazda. Wysokie brzegi konstrukcji lęgowej mają znaczenie – zabezpieczają jaja i pisklęta przed wypadnięciem w czasie wietrznej pogody, która kołysze trzciniami.
- Samce nie budują gniazda, choć pomagają samicy w przyniesieniu budulca. Samice składają 3–6 jaj o średnich wymiarach 22×15 mm, o tle niebieskozielonym lub oliwkowozielonym z plamkami barwy szarozielonej lub brązowej.

DROZD ŚPIEWAK

Obejrzyj film

<https://youtu.be/PZ24gV6ADLM>

- Drozd najczęściej zakłada swoje gniazdo w gęstych świerczynach na wysokości 1 - 3 m nad ziemią, unikając jednak suchych lasów sosnowych. Gniazdo zwykle umieszczone jest przy pniu albo dobrze ukryte w krzewach lub na drzewach liściastych. Buduje z gałązek, źdźbeł i suchej trawy, zmieszanej z mchem i porostami. Ma ono średnicę 10 do 18 cm, a wysokość 8 do 15 cm. Wnętrze gniazda zajmuje głęboka, półkolistą niecka w postaci twardej czaszy ulepionej z mieszaniny rozdrobnionego próchna i gliny zmieszanej ze śliną.
- Samica składa (codziennie) zwykle 5 lub 6 jaj. Na ich jasnoniebieskim tle występują pojedynczo rozrzucone czarne lub czarnobrunatne plamki. Samica sama buduje gniazdo i sama wysiaduje jajka.

JASKÓŁKA

Obejrzyj film

https://youtu.be/_LIS5J2B9SY

- Jaskółki oknówki wybierają na gniazdo róg okna lub balkonu a nawet drzwi wejściowych, gzyms.
- Znoszą grudki błota lub gliny i przylepiają je w poziomej linii jakieś 7 cm od sufitu. Podczas przylepiania pierwszej grudki jaskółka wczepia się pazurkami chropowatej powierzchni (tylko na takiej oknówki budują gniazda) i wypycha językiem błoto. Błoto zaczepia się o chropowatą powierzchnię. Drugą grudkę jaskółka "kładzie" obok, w tym czasie pierwsza grudka już nieco przysycha. Jaskółka następnie "cegły" układa na krzyż w stosunku do poprzednich. Następnie grudki układane są w przerwach pomiędzy poprzednimi. Później grudki są układane jeden na drugi niczym cegły na kształt siodła.
- Budowa gniazda oknówce zajęła ok. 4 tygodni.
- Samica składa 5-6 białych jaj.

Wróbel

- Wróble często wykorzystują gniazda innych ptaków. W otworach budynków, dziuplach, skrzynkach lęgowych, gniazdach bocianów; w kształcie kuli z bocznym wejściem. Uwite ze słomy, traw, korzonków, sznurków a nawet papieru wyścielone piórkami.
- Samica składa 4-6 jaj o zmiennym zabarwieniu od białego po brunatne z plamkami.

Skowronek

- Samica buduje gniazdo bezpośrednio na ziemi, w płytkim dołku pośród niezbyt gęstej lub niskiej roślinności zielonej. Gniazdo jest wyściełane źdźbłami traw, niewielką ilością końskiego włosia i cienkich korzonków. Gniazdo jest dobrze ukryte. Przylatujący skowronek najczęściej nie ląduje w jego pobliżu, lecz gdzieś dalej i dochodzi do niego pieszo w ten sposób chroni swoje gniazdo.
- Samica znosi 3-5 szarych lub oliwkowych, gęsto nakrapianych jaj.

Dzięcioł

- Dzięcioł nie buduje gniazda ale wykuwa dziuplę, w pniu lub bocznym konarze. Zazwyczaj jest ona na wysokości od 0,5 do 20 m nad ziemią w potężnym żywym drzewie. Średnica otworu dziupli 4,5–5,5 cm. Budowa trwa 2–3 tygodnie.
- Dziupla nie jest wystłana ściółką, a podkładkę stanowią jedynie suche trociny i odłamki drewna, które wpadają do środka gniazda w trakcie wykuwania.
- Zwykle co roku wykuwa nową dziuplę, rzadziej zasiedla starą. Korzysta także ze skrzynek lęgowych.
- Samica znosi 5 do 6 białych jaj, wysiadywaniem zajmują się oboje rodziców.

Czapla siwa

- Czaple budują swoje gniazda w dużych koloniach lęgowych - "czaplińcach", najczęściej na wysokich drzewach, w pobliżu zbiorników wodnych.
- Zbudowane są z patyków i gałęzi, wyściółkę stanowią liście i trawa, Czaple podczas budowy często kradną materiał na gniazdo innym ptakom. Gniazda buduje samiec i samica. Korzystają przez wiele lat z tych samych gniazd.
- Samice składają 3-5 błękitnych jaj.

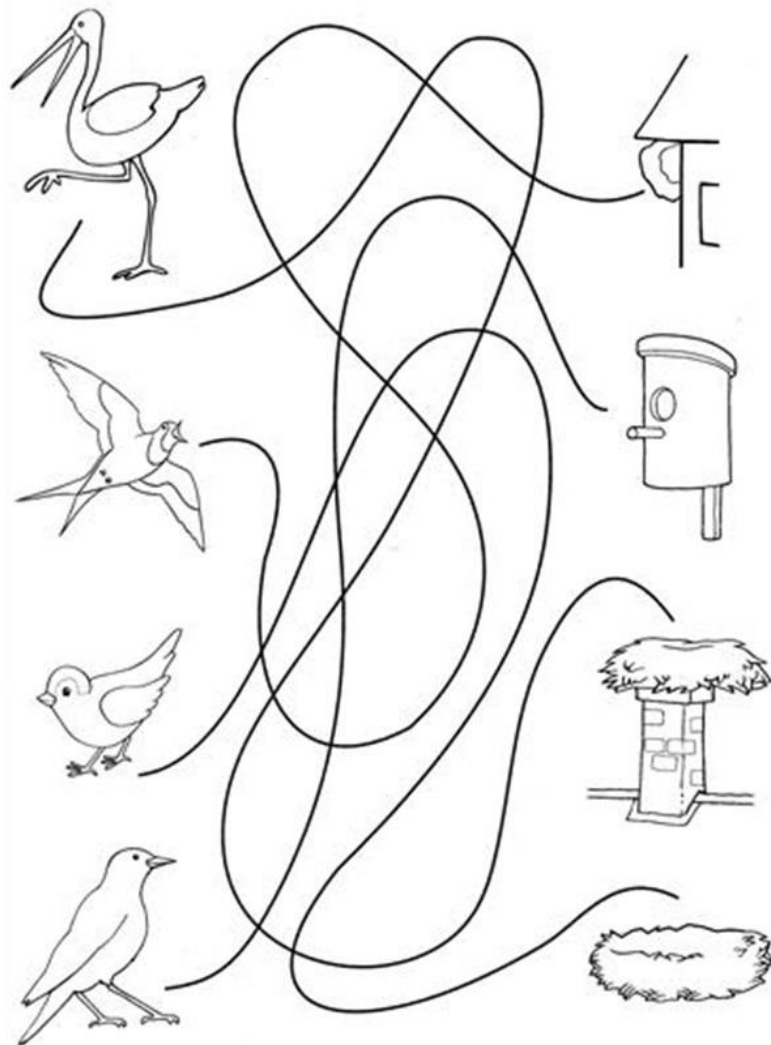

Żuraw

- Gniazdo żurawia to kopiec na ziemi, o kształcie sterty o wysokości nawet 50 cm i średnicy 1 m z roślinności na płytkiej wodzie ukryty wśród traw lub krzaków. Gniazdo jest najczęściej usytuowane w takich miejscach, gdzie dojść suchą stopą się nie da.
- Samica znosi 2 oliwkowe lub beżowe jaja, nakrapiane brązowo, które wysiadują razem samiec i samica.

DOPROWADŹ PTAKI DO ICH GNIAZD

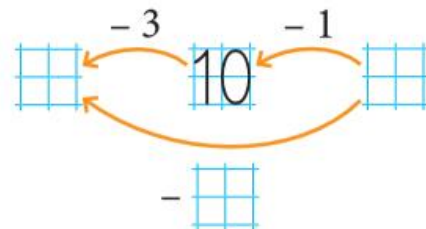
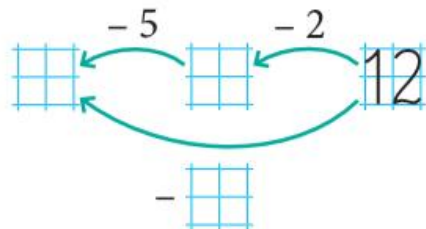
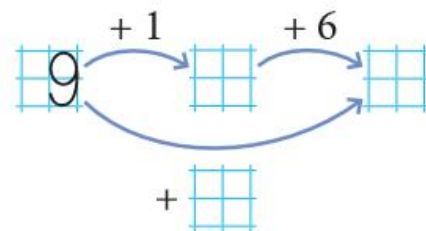
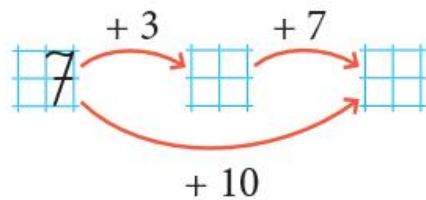

Rzuć kostką i narysuj pierwszym gnieździe tyle jajek ile wypadnie oczek. Czynność tę powtórz dla każdego z gniazd. Następnie za pomocą znaków $<$, $>$, $=$ porównaj ze sobą gniazda. Znaki wpisz w kratkach po środku.

Karta pracy -kl 1

1 Wykonaj działania zapisane na grafach.

2 Lila zrobiła 6 kroków, a Piotrek – o 4 kroki więcej niż Lila. Kuba zrobił o 5 kroków więcej niż Piotrek. Oblicz, ile kroków zrobił Piotrek, a ile Kuba.

Piotrek

Kuba

- Podkreśl imię dziecka, które zrobiło najwięcej kroków.

LILA PIOTREK KUBA

3 Lila i Piotrek podczas gry w podchody znaleźli 11 różnych znaków. Piotrek znalazł o 1 znak więcej niż Lila. Pomyśl i zapisz, ile znaków znalazł Piotrek, a ile znalazła Lila.

- Kuba znalazł o 2 znaki mniej niż Lila. Ile znaków razem znalazły dzieci?

Karta pracy kl 2

- 1 Odszukaj na rysunku ptaki mieszkające na mokradłach. W ramkach podano ich nazwy. Otocz każdego ptaka pętlą w odpowiednim kolorze.

zimorodek

remiz

łabędź

trzciniak

żuraw

- Oznacz na ilustracji strzałkami w odpowiednich kolorach gniazda wymienionych ptaków. Pokoloruj obrazek.

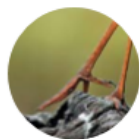
- 2 Połącz zdjęcia nóg z odpowiednimi ptakami. Napisz nazwy ptaków przy pytaniach.

czapla

rybołów

kaczka

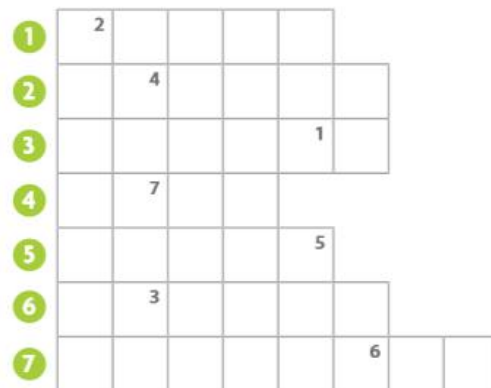
Czyje nogi są najlepsze do brodzenia w bagnie?

Czyje nogi nadają się do wiosłowania?

Czyje nogi mocno uchwycą złapaną rybę?

Karta pracy -kl 2

- 3 Na podstawie informacji z tekstów ze stron 8–9 w podręczniku uzupełnij diagram. Odczytaj hasło z kolejnych liter i je zapisz.

hasło: _____

1. Na stromym brzegu, zamiast gniazda.
2. Dzięki nim łoś nie zapada się w bagnie.
3. Między nimi mocuje swoje gniazdo trzciniak.
4. Składają je ptaki.
5. Mistrz wśród ptasich budowniczych.
6. Mały, młody ptak.
7. Wiosną pełne ptasich głosów, raj dla ptaków.

- 4 Uzupełnij każde zdanie dwoma wybranymi wyrazami z ramki w odpowiedniej formie. Jeden ma oznaczać wykonawcę czynności, a drugi – czynność.

ssak • pisklę • ptak • rodić się • budować • naukowiec •
 wykluć się • badać • niszczyć

_____ przyrodę.

 Na wiosnę _____ gniazda.

 Z jaja _____

Karta pracy kl 2

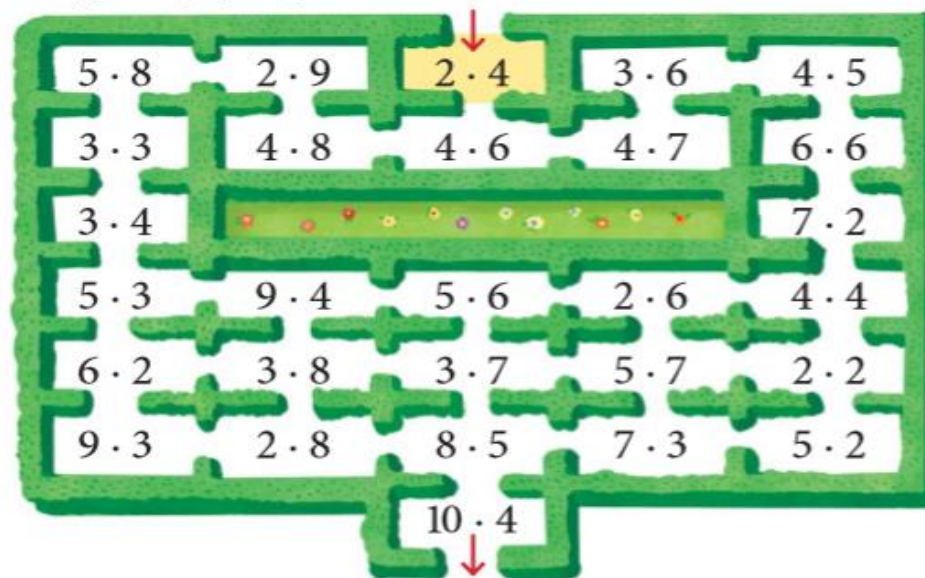
- 1 Ogrodnik posadził po 7 sadzonek cukinii w 4 rzędach oraz po 9 sadzonek dyni w 3 rzędach. Których sadzonek było więcej? O ile więcej?

Odpowiedź:

- 2 Przejdź przez labirynt. Możesz poruszać się tylko po polach z wynikami parzystymi. Najpierw pokoloruj na żółto pola z wynikami parzystymi, a następnie narysuj drogę.

- 3 Oblicz i uzupełnij działania.

$$6 \cdot \square = 30, \text{ bo } 30 : \square = 6$$

$$8 \cdot \square = 40, \text{ bo } 40 : \square = 8$$

$$7 \cdot \square = 28, \text{ bo } 28 : \square = 7$$

$$8 \cdot \square = 32, \text{ bo } 32 : \square = 8$$

$$9 \cdot \square = 36, \text{ bo } 36 : \square = 9$$

$$7 \cdot \square = 49, \text{ bo } 49 : \square = 7$$

$$6 \cdot \square = 48, \text{ bo } 48 : \square = 6$$

$$9 \cdot \square = 45, \text{ bo } 45 : \square = 9$$

Karta pracy kl 2

- 1 Odgadnij zasadę zapisu liczb. Wpisz w kratki następane liczby.

6 12 18 60

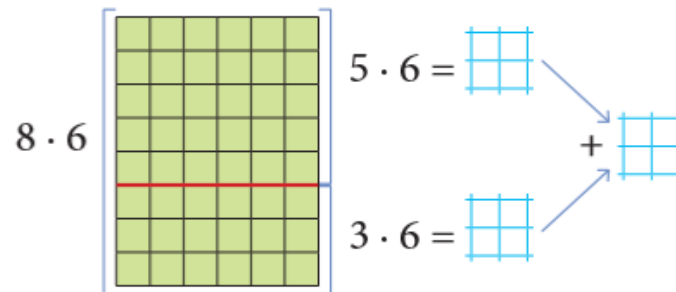
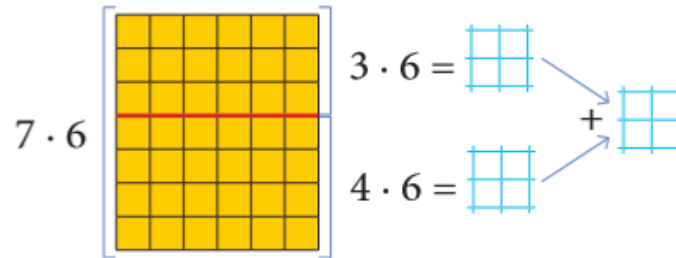
- 2 Pani Aniela za 6 pudełek plasteliny na zajęcia plastyczne zapłaciła 30 zł, a za 6 pudełek modeliny dała 48 zł. Co jest droższe: pudełko plasteliny czy modeliny? O ile złotych droższe?

Odpowiedź:

- 3 Ile jest małych kwadratów? Oblicz według wzoru.

- Wykonaj w zeszycie podobny rysunek do działania $9 \cdot 6$. Prostokąt podziel na dwie dowolne części. Oblicz według wzoru.

Sekretne życie ptaków – do obejrzenia dla chętnych:

- <https://youtu.be/66CU83dBEaM>
- <https://youtu.be/66CU83dBEaM>
- <https://youtu.be/gJryXPCBROU>
- <https://youtu.be/ajyHloDtyaE>